

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Ministersekretæren

Sendt elektronisk til Fo

Dato: 5/10-04 Tid: 17¹⁵

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den - 5 OKT. 2004

./. Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering supplerende aktuelt notat, rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. oktober 2004.

Med venlig hilsen

Agnete Sigurd

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

8. kontor

5. oktober 2004

FVM

SUPPLERENDE AKTUELT NOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. oktober 2004

6. (Evt.) Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: Europæisk Aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug.

KOM (2004) 415

Rådskonklusioner

side 2

7. Internationale handelsforhandlinger (Doha Udviklingsrunden og Mercosur forhandlingerne).

KOM-dok foreligger ikke

Orientering fra Kommissionen

side 6

SUPPLERENDE NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI) **den 18. oktober 2004**

6. (Evt.) Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: Europæisk Aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug. KOM (2004) 415

Nyt notat

Baggrund

I forlængelse af konklusionerne vedtaget på rådsmødet (landbrug) den 19. juni 2001 iværksatte Kommissionen arbejdet med udformning af en Europæisk Aktionsplan om økologisk landbrug.

Under det italienske formandskab blev der på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. – 19. december 2003 vedtaget konklusioner vedrørende anbefalinger til Kommissionens videre arbejde med udformning af aktionsplanen.

Kommissionen har ved KOM (2004) 415 af 9. juni 2004 fremlagt en meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet: Europæisk Aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug. Meddelelsen er oversendt til Rådet den 10. juni 2004. Under det irske formandskab præsenterede Kommissionen aktionsplanen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 21. juni 2004.

På baggrund heraf har det hollandske formandskab fremsendt udkast til rådskonklusioner vedrørende Aktionsplanen.

Formandskabets udkast til rådskonklusioner er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. oktober med henblik på vedtagelse.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Udkastet til konklusioner vurderes ikke at berøre nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Formål og indhold

Kommissionens europæiske aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug rummer 21 aktioner, der indbefatter tiltag rettet mod alle led i fødevarekæden, inkl. forbrugerne, markedet, forarbejdningen og produktionen i primærleddet.

Formandskabets udkast til rådskonklusioner har til hensigt at opstille prioriteringer i forhold til anbefalingerne i Aktionsplanen og til at påpege en række forhold som Kommissionen og nationale myndigheder bør være opmærksomme på i forbindelse med implementeringen af aktionsplanen.

Forslaget opfordrer desuden Kommissionen til at fremlægge en konkret tidsplan for implementeringen af de enkelte aktioner.

Hvad angår det indholdsmæssige i aktionsplanen opfordres Kommissionen til at give særlig prioritet til følgende forhold:

- Forøge den offentlige information og forbrugernes opmærksomhed ved mere information/kampagner om økologisk jordbrug, herunder EU's økologilogo.
- Forøge indsamlingen af analyser og statistiske data.
- Optimere integrationen af økologisk jordbrug i landdistriktsprogrammerne.
- Styrke forskning ved at udnytte mulighederne i EU's rammeprogrammer for forskning.
- Definere de basale principper for økologiske produktion, både i økologiforordningen og i relation til internationale fora som Codex Alimentarius og IFOAM.
- Fuldstændiggøre og yderligere harmonisere normerne for økologisk landbrug, samtidig med at det overvejes at inddrage områder, der ikke er omfattet af reglerne i dag.
- Afklare GMO relaterede forhold.
- Vedtage kontrolregler og forøge samarbejde mellem kontrolorganer ved at følge en risikobaseret tankegang for kontrollen med henblik på at ensrette de administrative procedurer og sikre sporbarheden af økologiske produkter.
- Implementere regler, der kan fremme handel, herunder forbedre ækvivalensbaserede muligheder for handel med tredjelande, og ved i særlig grad at fremme markedsadgangen for udviklingslande.

I forbindelse med implementeringen af aktioner opfordres Kommissionen og de nationale myndigheder, inden for deres respektive kompetenceområder til at:

- Sikre tæt koordination mellem EU kampagner udført på initiativ af Kommissionen og andre nationale eller lokale initiativer ved at inddrage alle relevante grupper.
- Forøge kendskabet til EU's økologilogo uden at udelukke brugen af andre økologimærker.
- Øge indsamlingen af statistiske oplysninger og samtidig undgå unødvendige omkostninger og administrative byrder for virksomheder og myndigheder.
- Sikre at økologisk produktion er en integreret del af den fælles landbrugspolitik herunder landdistriktsprogrammerne.
- Give mulighed for på frivillig basis at etablere områder i landdistrikterne til fremme af særligproduktion, som økologiske, typiske og traditionelle produkter.
- Øge koordination og samarbejde omkring forskning og offentliggørelse af forskningsresultater.
- Gennemgå fællesskabsregler der er relevante for økologisk produktion i lyset af en definition af de basale principper med henblik på at harmonisere reglerne med særlig øje for mulighederne for at reducere graden af detaljer.
- Udvikle regler, der sikrer den frie cirkulation af økologiske produkter, i særlig grad i forhold til private og nationale regler og kontrolsystemer.
- Ændre bilag III i Rådes Forordning (EØF) Nr. 2092/91 inden 1. juli 2005 med henblik på at indføre principper om risikobaseret kontrol jf. forordning (EU) Nr. 392/2004 og samtidigt udvikle procedure for krydskontrol mellem kontrolorganer og myndigheder.

- Sikre at det nye system, der skal erstatte de nuværende nationale tilladelser til import, er kendt af alle involverede partnere inden udløbet af de nuværende regler.

Under det italienske formandskab blev der på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. – 19. december 2003 vedtaget konklusioner vedrørende anbefalinger til Kommissionens videre arbejde med udformning af aktionsplanen. Hvad angår det indholdsmæssige i aktionsplanen blev Kommissionen opfordret til at:

1. Udforme aktionsplanen således at den tager højde for den strategiske rolle, som det økologiske landbrug skal spille i forbindelse med EU's miljøpolitikker og udviklingen i den nye reference-ramme som følge af reformen af den fælles landbrugspolitik.
2. I lyset af de nye sporings- og mærkningsregler for GMO'er, samt Kommissionens henstilling om sameksistens, at lade de strategiske mål i aktionsplanen omfatte initiativer til beskyttelse og styrkelse af økologiske produkter, herunder kontrol
3. Fremme arbejdet for en international fastlagt definition af 'økologisk landbrug' og 'økologisk produkt' og at bedømme fordele og ulemper ved at gøre det europæiske logo for økologi obligatorisk, uden at udelukke brugen af andre logoer.
4. Lade de strategiske mål i aktionsplanen omfatte undersøgelse af medlemslandenes muligheder for at oprette områder i landdistrikterne hvor særlige produktionsformer og produkter kan fremmes, herunder de økologiske.
5. Undersøge behovet for, om der på europæisk plan skal oprettes en uafhængig komite og en økonomisk overvågningsenhed med en bred vifte af funktioner i relation til økologisektoren.
6. Videreudvikle kontrolsystemet ud fra principperne om risiko og væsentlighed og med henblik forenkling af de administrative procedurer. Tage passende hensyn til import af økologiske produkter fra tredjelande.

Det nye udkast til rådskonklusionerne er således væsentligt anderledes end konklusionerne fra december 2003, da de tidligere konklusioner indeholdt opfordringer til problemstillinger som aktionsplanen skulle forholde sig til, mens de nye konklusioner kun tager stilling til de anbefalinger som er indeholdt i Kommissionen aktionsplan.

I forhold til rådskonklusionerne fra december 2003 kan det konstateres at:

- Ad 2) Det foreslås i aktionsplanen, at der indføres grænseværdier for utilsigtet iblanding af genetisk modificerede organismer i økologiske produkter svarende til de generelle grænseværdier for mærkningskrav. Kommissionen har dog ikke ønsket at stille forslag om harmonisering af reglerne om sameksistens.
- Ad 3) Det foreslås i aktionsplanen at EU-logoet udbredes via fælleseuropæiske kampagner gennemført på initiativ af Kommissionen. De hollandske rådskonklusioner giver høj prioritet til denne indsats og lægger op til, at sådanne kampagner skal koordineres tæt med alle relevante aktører og initiativer i medlemslandene. I relation til at eliminere barriererne for

samhandel lægger konklusionerne desuden op til at Kommissionen skal udvikle regler, der sikrer den frie cirkulation af økologiske produkter.

- Ad 5) Det foreslås i aktionsplanen, at der oprettes et ekspertpanel, der skal rådgive Kommissionen og medlemslandene omkring tekniske detaljer i forhold til økologiregler. Planen indeholder ikke yderligere forslag om et egentligt organ med en bred vifte af funktioner i relation til økologisektoren. Kommissionen har tidligere påpeget, at der ikke er finansielle muligheder for dette. Disse konklusioner er dog ikke beskrevet i aktionsplanen. Forslagene om et ekspertpanel og en økonomisk overvågningsenhed er ikke nævnt i udkast til rådskonklusioner.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om rådskonklusioner.

Gældende dansk ret

Økologiområdet reguleres ved Rådets forordning (EØF) Nr. 2092/91 af 24. juni 1991 om økologisk produktionsmetode for landbrugsprodukter og om angivelse heraf på landbrugsprodukter og levnedsmidler, Rådets forordning (EF) Nr. 1257/1999 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL) og om ændringer og ophævelse af visse forordninger samt lov nr. 118 af 3. marts 1999 (Økologiloven) samt tilhørende bekendtgørelser.

Konsekvenser

Aktionsplanen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser. I forhold til den senere implementering af konkrete forslag fra Kommissionen, vil Plantedirektoratets bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion og Fødevarestyrelsens bekendtgørelse om økologiske fødevarer m.v. sandsynligvis skulle ændres. Der vil blive taget konkret stilling til konsekvenserne i forbindelse med behandlingen af de konkrete forslag.

Høring

Udkast til rådskonklusioner er sendt i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) og Det Økologiske Fødevareråd den 4. oktober 2004 med høringsfrist den 7. oktober 2004.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er senest den 18. juni 2004 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 21. -22. juni 2004, jf. aktuelt notat af 10. juni 2004 og revideret aktuelt notat af 15. juni 2004 blevet orienteret om meddelelsen om Europæisk Aktionsplan for økologiske fødevarer og økologisk landbrug.

Folketingets Europaudvalg blev endvidere orienteret om arbejdet med aktionsplanen den 20. februar 2004 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 24. februar 2004, jf.

aktuelt notat af 13. februar 2004 samt den 12. december 2003 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17-19. december 2003, jf. aktuelt notat af 4. december 2003.

7. Internationale handelsforhandlinger (Doha Udviklingsrunden og Mercosur forhandlingerne).

KOM-dok foreligger ikke

Nyt notat.

Baggrund

Det forventes, at Kommissionen på det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. oktober 2004 vil give en statusredegørelse for de internationale handelsforhandlinger (Doha Udviklingsrunden og Mercosur forhandlingerne) i forhold til landbrugsområdet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet der alene er tale om en statusredegørelse.

Formål og indhold

Doha Udviklingsrunden

WTO-forhandlingerne om landbrug blev i henhold til artikel 20 i landbrugsaftalen fra Uruguay-Runden indledt i 2000. På WTO-ministerkonferencen i Doha i november 2001 blev retningslinjer for de fortsatte forhandlinger fastlagt. På WTO-ministerkonferencen i Cancún i september 2003 vurderede formanden for konferencen, at kløften mellem de udmeldte positioner var for stor, og forhandlinger på landbrugsområdet blev ikke indledt, inden de samlede forhandlinger blev afbrudt.

Den 1. august 2004 lykkedes det for repræsentanter fra de 147 medlemslande i WTO's generelle råd at enes om et kompromis om rammerne for de videre forhandlinger. Kompromisset har form af en rammeaftale, som skal udfyldes med detaljerede bestemmelser inden næste ministerkonference i Hong Kong i december 2005.

Landbrugsafsnittet i rammeaftalen (annex A) er præget af overordnede målsætninger for nye forpligtelser inden for landbrugsforhandlingernes tre hovedområder (intern støtte, eksportstøtte og markedsadgang), men er ikke konkret med hensyn til den nærmere udmøntning. Såvel overordnet som i forhold til hver af hovedområderne peger rammeaftalen også på de særlige hensyn (Special and Differential Treatment, SDT), der skal tages til udviklingslande - herunder især de mindst udviklede og fødevareimport-afhængige udviklingslande. Under emner af interesse hvorom, der ikke er opnået enighed nævner rammeaftalen også geografiske indikationer (GI).

Følgende elementer i landbrugsafsnittet kan fremhæves:

Under intern støtte lægges op til substantielle reduktioner i handelsforvridende støtte samt en segmenteret og harmoniseret tilgang således, at medlemmer med højere støtteniveauer påtager sig større reduktioner. Det skal udmøntes i:

- En overordnet reduktion, hvor støtte under gul boks (bundet niveau), de minimis samt blå boks betragtes under ét. Som udgangspunkt skal denne samlede støtte i implementeringsperiodens første år reduceres med 20 %.
- Endvidere skal bundet støtte i gul boks og under de minimis reduceres hver for sig (omfanget skal forhandles).
- Produkt-specifikke lofter for støtte indføres i gul boks.
- På blå boks indføres et loft svarende til 5% af produktionsværdien (reference- og implementeringsperioder skal forhandles). En undtagelsesbestemmelse forudses dog for medlemmer, der er særligt afhængige af blå boks-støtte herunder i forbindelse med igangsatte reformer.
- Definitionen af blå boks udvides til også at omfatte betalinger, der ikke forudsætter produktion.
- De overordnede mål for grøn boks opretholdes, men kriterierne skal vurderes og gøres tydeligere.

I forhold til eksportstøtte lægges op til "detaljerede modaliteter, der sikrer en parallel afvikling af alle former for eksportsubsidier og disciplinering af alle virkemidler med tilsvarende effekt inden for en troværdig frist". Mere konkret lægger rammeaftalen op til sammenhængende

- udfasning af eksportsubsidier,
- udelukkelse af eksportkreditter med løbetid på over 180 dage og disciplinering af kreditter med løbetid under 180 dage,
- disciplinering af handelsforvridende aktiviteter hos eksportorienterede statshandelsvirksomheder (STE'er) samt
- disciplinering af fødevarebistand med kommercielle virkninger.

Under markedsadgang lægges op til:

- Større reduktion for højere toldsatser.
- En segmenteret tilgang.
- Fleksibilitet for så vidt angår følsomme produkter, hvor der dog også skal opnås øget markedsadgang.
- En forøgelse af eksisterende importkvoter, og at toldsatser inden for kvoterne reduceres eller elimineres.
- Ligeledes skal brugervenlig kvoteforvaltning, tarifeskalering og -forenkling samt særlig beskyttelsesklausul (SSG) forhandles.
- Aftalen foreslår endvidere, at der gives toldfri adgang (en "Everything But Arms"-adgang) for produkter fra de mindst udviklede lande (LDC).

I forhold til udviklingslandene – og især LDC'er og gruppen af Net Food-Importing Developing Countries - præciserer rammeaftalen, at der skal forhandles særligt gunstige vilkår i forhold intern støtte, eksportkonkurrence og markedsadgang.

Bomuldsproblematikken loves endvidere en prioriteret håndtering i en til formålet særligt nedsat underkomité, der rapporterer til landbrugskomitéen.

Mercosur forhandlingerne

EU har i de senere år forhandlet med Mercosur-landene (Argentina, Brasilien, Paraguay og Uruguay) om en regional associeringsaftale. Der forhandles om en lang række emner, heriblandt told på landbrugsprodukter, oprindelsesregler, beskyttelsesforanstaltninger, veterinære- og phytosanitære foranstaltninger og specifikt i forhold til vin og spiritus og fiskeriprodukter. EU- og Mercosurlandene har udvekslet tilbud. De seneste er fra henholdsvis den 25. september (Mercosur) og den 28. september 2004 (EU) og omhandler bl.a. landbrugsprodukter.

EU tilbyder bl.a. på dette område:

- Fuld afvikling af told over 10 år på visse produkter.
- Nedsættelse af tolden på andre produkter, indfaset over maksimalt 10 år.
- Toldkvoter på visse produkter med indfaset toldnedsættelse.

EU's tilbud er ledsaget af en række krav blandt andet om en aftale om vin og spiritus, beskyttelse af geografiske indikationer af EU varer i Mercosur, ophør med brug af "countervailing" told på hvedeprodukter, vegetabiliske olier og ferskner i dåse fra EU samt fjernelse af uberettigede SPS beskyttelsesforanstaltninger overfor eksportvarer fra EU. Et forslag om Mercosur-landenes præference adgang for ægprodukter til EU-markedet gøres betinget af, at de anvender dyrevelfærdsstandarder svarende til dem, der gælder for æglæggende høner.

Mercosur har på sin side også fremsat tilbud vedrørende landbrugsprodukterne. For en del produkters vedkommer tilbydes 100 % afvikling af tolden straks efter aftalens indgåelse. For langt den overvejende del af produkterne foreslås en afvikling over 9-10 år. Tilbudet er bl.a. betinget af at EU's tilbud sikrer effektiv ekstra markedsadgang på områder, hvor Mercosur har særlige eksportinteresser. Målet er at afslutte Mercosur-forhandlinger inden udgangen af oktober 2004, men datoen er i sidste instans ikke afgørende for EU. Det er forventningen, at en aftale med Mercosur-landene vil virke som katalysator på forhandlingerne i WTO om Doha Udviklingsrunden.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Konsekvenser

Kommissionens statusredegørelse har ingen konsekvenser.

Høring

Sagen er sendt i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) den 5. oktober 2004 med frist til den 7. oktober 2004.

Sagen har tidligere været drøftet på mødet i §2-udvalget (landbrug) den 9. juni 2004.

Landbrugsraadet var bekymret for udviklingen i WTO-forhandlingerne, idet man fandt, at EU allerede havde bevæget sig langt med reformen af den fælles landbrugspolitik i 2003. Det var vigtigt at understrege, at der ville ske en stor omlægning med afkoblingen af den direkte støtte. Landbrugsraadet støttede generelt indholdet i Fischler's og Lamy's brev af 9. maj 2004 men understregede, at der var behov for en balanceret og samlet løsning.

Landbrugsraadet fandt det sandsynligt, at der ville kunne opnås enighed i WTO om en aftrapning af eksportrestitutioner, men understregede, at det skulle ske parallelt med nedtrapningen og begrænsningen af andre former for eksportstøtte. Ifølge Landbrugsraadet burde EU ikke have problemer med begrænsninger i lofterne for støtte under gul og blå boks. For så vidt angik grøn boks burde EU have en fælles interesse med USA i at fastholde status quo.

For så vidt angik markedsadgang fandt Landbrugsraadet, at man fra EU's side skulle være varsom med for store indrømmelser fra EU's side. En vis beskyttelse og fastholdelse af landbrugsproduktionen i EU var nødvendig. Det var endvidere vigtigt at presse på for en yderligere åbning af handlen mellem udviklingslandene (Syd-Syd).

Landbrugsraadet anførte vedrørende Mercosur-forhandlingerne, at beskyttelse af geografiske indikationer ikke kunne være i dansk interesse. Desuden fandt man det problematisk, at en aftale ville medføre en øget markedsadgang for Mercosur-landene. Landbrugsraadets foretrak, at man fra EU's side fokuserede på de multilaterale forhandlinger i WTO frem for bilaterale handelsaftaler, idet man fra Landbrugsraadets side var bekymret for, at EU kom til at betale to gange – først via en aftale med Mercosur-landene og derefter med en WTO-aftale.

Danmarks Naturfredningsforening anførte vedrørende WTO, at man gerne så et udspil fra EU's side med en fast dato for afviklingen af eksportrestitutioner. Danmarks Naturfredningsforening henviste til udmeldingen fra britisk side om en afvikling af eksportrestitutioner inden 2010. Det ville endvidere være nødvendigt at indgå i forhandlinger om en væsentlig reduktion eller afskaffelse af støtten under blå boks. For så vidt angik støtte under grøn boks var det vigtigt at se på omfanget samt den nærmere definition af støtten. Markedsadgang var ligeledes et af de punkter, hvor EU ville være nødt til at bevæge sig. Det var generelt vigtigt, at EU sikrede fremdrift i forhandlingerne.

Danmarks Naturfredningsforening anførte vedrørende Mercosur-forhandlingerne, at beskyttelse af geografiske indikationer ikke kunne være i dansk interesse. Desuden fandt man det naturligt, at en aftale ville betyde forbedret markedsadgang for Mercosur-landene. Endvidere antog man, at EU's

toldsatser generelt var betydeligt højere end Mercosur-landenes toldsatser, hvorfor EU naturligvis måtte nedsætte visse toldsatser betydeligt.

Fødevarerindustrien anførte vedrørende WTO, at man generelt støttede indholdet i Fischler's og Lamy's brev af 9. maj 2004 men understregede, at der var behov for en balanceret og samlet løsning, hvor der blev sikret parallelitet.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg er senest den 18. juni 2004 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 21. -22. juni 2004, jf. aktuelt notat af 10. juni 2004 blevet orienteret om Doha Udviklingsrunden og Mercosur forhandlingerne.

Harbinsons udspil til modaliteter på landbrugsområdet har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 18. juli 2003, jf. aktuelt af 11. juli 2003, den 3. april 2003, 14. marts 2003 og 18. februar 2003, jf. aktuelt notat af 28. marts 2003, 7. marts 2003 og 18. februar 2003. EU's forslag til modaliteter i forhandlingerne i WTO på landbrugsområdet blev forelagt Folketingets Europaudvalg den 24. januar 2003, jf. aktuelt notat af 17. januar 2003. Sagen har endelig været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 7. oktober 1999 i forbindelse med rådsmødet (generelle anliggender) den 11.-12. oktober 1999.

